Nr. 2 i 3. Luty i Marzec 1907. Rok XI.

Reforma sądowa

Prenumerata wynosi:
Rocznie . . . 5 K.
Półrocznie 2 K 50 h
Numer pojedyn. 60 h

MIESIĘCZNIK
POŚWIĘCONY
Nowym ustawom procesowym

ADRES
Redakcyi i Administr.
Lwów,
ul. Sobieszczyzna l. 4.

REDAKTOR i WYDAWCA: ROMUALD A. LEWANDOWSKI.

Reforma prawa naftowego [1].

W dzienniku ustaw państwa z roku 1907 ogłoszoną już została dnia *17 stycznia 1907* pod Nr. 7. ustawa z 9 stycznia 1907, zmieniająca i uzupełniająca państwową *ustawę naftową z 11. maja 1884 Nr. 71 dz. u. p.* — Nowa ta ustawa, która wedle postanowień artykułu II. wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia, stwarza zupełny przewrót w kwestyi traktowania praw naftowych, ich uregulowania i wpisywania do ksiąg, wprowadza zupełnie nowe, dotychczasowym ustawom obce postanowienia i pojęcia o nader ważnej doniosłości i daleko sięgającem znaczeniu prawnem. Najważniejszemi z tych zmian, na które przedewszystkiem zwraca sie uwagę sądów, są następujące:

Prawo wydobywania minerałów żywicznych wyliczonych w §. 1. ustawy państwowej z 11. maja 1884 Nr. 71 dz u. p, które mieści w sobie i prawo poszukiwania, może być wedle §. 2. nowej ustawy nabytem tylko przez wpis do księgi naftowej. Tem samem wykluczone są wpisy praw naftowych do ksiąg gruntowych i wpisywanie ich pod jakąkolwiekbądź dotąd praktykowaną lub też nową formą, czy to jako praw dzierżawnych, czy też jako służebności, jako prawo wydobywania, lub pod innem jakiemkolwiek mianem do ksiąg gruntowych, jest odtąd stanowczo wykluczonem i wręcz dozwolonem być już nie może.

[1]) Ob. Nr. 2646 i 2715 der Beilagen zu den stenogr.-Protokollen des Abgeordnetenhauses XVII. Session 1906, Dra Maryana Rosenberga: O wpływie prawa niemieckiego na ustawy naftowe ze szczególnem uwzględnieniem instytucyi pól naftowych. Lwów 1905. Dr. Godzimir Małachowski: Projekt zmiany ustawy naftowej, Lwów 1905. Dr. Zdzisław Słuszkiewicz: Ustawy i rozporządzenia dotyczące opodatkowania olejów skalnych 1904. Polnische Post 1907 Nr. 13 i 14. Das galizische Naphtagesetz. Dr. Stefan Bartoszewicz: „Sprawy przemysłu naftowego w naszym Sejmie w „Słowie polskiem" Nr. 122 i nast. z r. 1907. Reformę sądową 1901 str. 175 o kontraktach naftowych. (Przyp. Red.).

Co do wpisów praw naftowych przed wejściem w życie tej nowej ustawy w księgach gruntowych uskutecznionych, to postanawia ustawa ta w §§. 23, 24 i 25, że wpisy te mają być z urzędu w sposób tamże unormowany przeniesione do księgi naftowej z tem, że to prawo wydobywania ma być uważanem za nieruchomość i traktowanem w księdze naftowej zawsze jako prawo własności, a ciężary zahipotekowane w księdze gruntowej na odnośnej nieruchomości przed prawem naftowem przeniesione być mają pod warunkami w §. 23. podanemi na pole naftowe, jednak z tym dodatkiem, iż pole naftowe odpowiada za nie tylko subsydyarnie, o ile wierzyciele nie uzyskają zaspokojenia z nieruchomości samej.

Wpisom tym dotychczasowym prawa wydobywania, uskutecznionym w księgach gruntowych przed wejściem w życie nowej ustawy, nadaje też ustawa i przed przeniesieniem ich do księgi naftowej znaczenie wpisów do ksiąg naftowych, postanawiając w §. 26, że pod względem pozbycia i obciążania mają być prawa wydobywania dotąd do ksiąg gruntowych wpisane, uważane za samoistny przedmiot majątkowy o charakterze nieruchomości, a egzekucya na prawa te ma być prowadzoną w sposób w §. 16. podany.

Wprowadzając ułatwienie w tworzeniu wykazów pól naftowych pod względem treści, poświadczenia władzy górniczej, tworzy nowa ustawa w §. 1. dwa rodzaje pól naftowych t. j. „pola naftowe produkcyjne“ i „pola naftowe poszukiwawcze“ w miarę tego, czy w poświadczeniu władzy górniczej potwierdzonem jest, iż istnienie minerałów żywicznych w odnośnym gruncie skonstatowano, czy też, że wedle stosunków geologicznych można przypuszczać istnienie tychże minerałów w pewnym gruncie.

W miarę tego ma być też odnośny wykaz w księdze naftowej oznaczonym, jako „wykaz produkcyjnego pola naftowego“ lub jako „wykaz pola naftowego poszukiwawczego“. Znaczenie pól naftowych i wykazów naftowych określa ustawa w §. 1. ust. 7. i §. 20, a co do pola poszukiwawczego w §§. 3 i 21, dopuszczając przemianę pola poszukiwawczego na produkcyjne w §. 4.

Co do praw naftowych wpisanych dotąd do ksiąg gruntowych, tworzy ustawa jeszcze trzeci rodzaj wykazów pól naftowych, postanawiając, iż na wypadek, jeźli odnośnie do nich władza górnicza oświadczy, że istnienie minerałów żywicznych w odnośnym gruncie nie jest ani skonstatowanem ani prawdopodobnem, wykazy te oznaczone być mają jako „niestwierdzone“, i że co do nich zastosowanie mają przepisy o polach poszukiwawczych i wykazach pól poszukiwawczych.

Również wprowadza ustawa w §. 6. uwidocznienie w księgach naftowych, połączenia kilku do różnych właścicieli naelżących pól naftowych w jedną kopalnię i wpis istotnych postanowień kontraktów w tym kierunku między właścicielami pól naftowych zawartych, normując znaczenie prawne tychże wpisów.

Zarazem ogranicza też ustawa w §. 14. prawo dzielenia prawa wydobywania na udziały mniejsze jak $^1/_{40}$.

Doniosłą bardzo nowością jest dopuszczalność czasowego lub warunkiem ograniczonego prawa własności prawa wydobywania minerałów żywicznych unormowana w §§. 8, 9, 10, 11, 13 z określeniem ich znaczenia, sposobów wykreślenia i skutków, oraz postanowione zarazem prawo powrotu tego ograniczonego prawa do jego pierwotnego właściciela, z możnością rozporządzania tem prawem, z ograniczeniem jego obciążania i egzekucyi na toż prawo powrotu w §§. 12 i 23 ust. ostatnich.

Wreszcie dopuszcza ustawa wpis tak zwanych „brutto“ procentów, określając zarazem ich charakter prawny (§. 7) i normuje w tymże paragrafie sposób egzekucyi na te procenta, a w §. 16 sposób prowadzenia egzekucyi na samo prawo wydobywania minerałów żywicznych.

To są najistotniejsze i najważniejsze zmiany i nowości, które wprowadza nowa ustawa naftowa, a których doniosłość i znaczenie są już same przez się zupełnie w oczy bijące. Zrozumienie ich znaczenia i zastosowanie tej nader ważnej dla kraju ustawy prawidłowe, zgodne z jej brzmieniem i duchem, wymaga koniecznie dokładnego i gruntownego przestudyowania ustawy, celem zapobieżenia jej wypaczeniu w praktyce, tak jak to miało miejsce z ustawą dotychczasową.

Wobec tego wzywa się wszystkich urzędników sędziowskich w myśl reskryptu Ministr. sprawiedliwości z 14. stycznia 1907. L. 838, by bezzwłocznie dokładnie i gruntownie obznajomili się z treścią już ogłoszonej i już obowiązującej ustawy. Również jest obowiązkiem prowadzących księgi gruntowe zapoznać się dokładnie z istotnymi przepisami tej ustawy.

Postanowienia nowej ustawy naftowej wymagać będą także zmian w wewnętrznem urządzeniu ksiąg naftowych, które będą unormowane w rozporządzeniu wykonawczem, które do tej ustawy wkrótce wydane będą.*)

Na razie zauważa się sądom wskutek powołanego wyżej reskryptu c. k. Ministerstwa sprawiedliwości, że aż do wydania rozporządzenia wykonawczego używać należy do tworzenia wykazów pól naftowych na podstawie nowej ustawy druków dotąd używanych.

Przepisane w ustawie oznaczenie wykazu pola naftowego jako „wykaz pola naftowego produkcyjnego“ lub „wykaz pola naftowego poszukiwawczego“, ma być uwidocznionem pismem w oczy wpadającem w nagłówku *karty A.* po prawej stronie.

Okoliczność, że kilka hipotecznie niepołączonych pól naftowych złączono w jedną kopalnię (§. 6 ustawy), uwidocznić należy w nagłówku *karty A.*, po lewej stronie w ten sposób, że w wykazie, który obejmuje główną część składową kopalni, podane być mają wszystkie inne wykazy pól naftowych w skład kopalni wchodzących, w tych ostatnich zaś wykazach podać należy tylko wykaz obejmujący główną część składową kopalni.

Postanowienia umów zawartych ewentualnie co do stosunków prawnych, odnośnie do takich kopalni, między właścicielami pól naftowych (§. 6 ust. 2 ustawy) wpisywać należy na karcie B. jednak tylko w wykazie głównej części składowej kopalni, w innych zaś do tej kopalni należących wykazach, należy jedynie powoływać się na te wpisy.

W razie nadania prawa wydobywania minerałów żywicznych na czas oznaczony lub pod warunkiem rozwiązującym (§. 8 ustawy) należy prawo powrotu tegoż prawa do właściciela nieruchomości równocześnie z wpisem powodującym nabycie prawa wydobywania zabezpieczyć na karcie *B.*

Co do przeniesienia wpisów praw naftowych z ksiąg gruntowych do ksiąg naftowych, które według §. 23 ustawy nastąpić ma z urzędu, wydane będą szczegółowe bliższe zarządzenia w rozporządzeniu wykonawczem, dlatego należy na razie aż do wydania dalszego rozporządzenia wstrzymać się z wdrożeniem tego przeniesienia.

W celu przygotowania tychże przeniesień wpisów praw naftowych do ksiąg naftowych, przepisanem będzie w wydać się mającem rozporządzeniu wykonawczem wygotowanie tabel przeglądowych zawierających spis wszystkich wykazów hipotecznych względnie tabularnych, w których obecnie wpisane są prawa naftowe.

---

*) Już w czasie druku tego numeru wydanie (Przyp. Red.).

Tabele te umożliwią systematyczne postępowanie sądu i stanowić będą także kontrolę zupełnego przeprowadzenia całej akcyi przeniesienia, gdyż zawierają rubrykę, w której uwidocznioną być ma liczba odnośnego wykazu księgi naftowej, do którego wpis przeniesiono. Ponieważ tabela ta dostarcza także przeglądu co do rozmiarów pracy, jaka z tego powodu tak poszczególnym sądom z osobna, jakoteż wszystkim razem z powodu tej akcyi przeniesienia wpisów do uskutecznienia przypadnie, przeto zarządziło c. k. Ministerstwo sprawiedliwości reskryptem z dnia 10. stycznia 1907, L. 31521/6, by tabele te już teraz były sporządzone.

Tabele powyższe mają być sporządzone co do wykazów
1) hipotecznych dla mniejszych posiadłości według załączonego 1) formularza I, a co do wykazów tabularnych dla większych posiadłości
2) w sądach kolegialnych prowadzonych według załączonego pod 2) formularza II. *)

W aktach tych ma każdy sąd powiatowy i kolegialny wypisać w rubryce 1. względnie 2. z ksiąg gruntowych liczby, któremi oznaczone są te wykazy hipoteczne, w których wpisane są obecnie prawa naftowe a to wedle gmin katastralnych i w porządku chronologicznym liczb wykazów, przyczem dla każdej gminy katastralnej będzie założona osobna tabela przeglądowa.

Liczba wykazu hipotecznego ma być wpisaną w rubryce 1, jeżeli prawo naftowe wpisanem jest w odnośnym wykazie w księgach gruntowych lub tabularnych na całem ciele hipotecznem względnie tabularnem, jeźli zaś prawo naftowe wpisane jest w księdze gruntowej tylko na pojedynczych udziałach współwłaścicieli, należy wpisać liczbę wykazu hipotecznego względnie tabularnego w rubryce 2.

Odnośnie do tych ostatnich wypadków, w których prawa naftowe wpisane są tylko na poszczególnych udziałach pojedynczych współwłaścicieli nieruchomości, mają się sądy oświadczyć, czy według znanego sądowi stanu rzeczy można przyjąć, że odnośne ciała hipoteczne w rzeczywistości są fizycznie podzielone i że prawa naftowe wpisane na idealnych częściach nieruchomości, właściwie obciążają istotnie pewne fizyczne części ciała hipotecznego.

Oświadczenia te są ważne dlatego, ponieważ od nich zależy ocenienie kwestyi, czy przeniesienia odnośnych praw naftowych do księgi naftowej nie będzie musiało poprzedzić sprostowanie stanu hipotecznego wedle ustawy z 11. grudnia 1906, Nr. 246 dz u. p. [1]).

Zauważa się tu, że utworzenie pola naftowego dla prawa wydobywania oddzielonego od idealnych części nieruchomości jest niedopuszczalnem, albowiem według §. 1. nowej ustawy prawo wydobywania minerałów żywicznych, może być oddzielonem tylko od całych nieruchomości lub od miejscowo ograniczonych jej części, a nie od poszczególnych idealnych udziałów współwłaścicieli.

Jeżeli po hipotecznemu wpisaniu prawa naftowego do księgi gruntowej nastąpił hipoteczny podział nieruchomości, a prawo naftowe wpisane na całej nieruchomości przeniesiono także na wydzielone części, mają być te wykazy hipoteczne, które zawierają to prawo naftowe w tabeli przeglądowej wypisane bezpośrednio po sobie i klamrami jako do siebie razem należące oznaczone.

---

[1]) Ob. bardzo starannie opracowane wydanie ustawy o sprostowaniu ksiąg hipotecznych przez sędziego pow. Dra Michała Krawczyka. Lwów, 1907 (Przyp. Red.).

*) Formularze te opuszczamy. (Przyp. Red.).

Wskutek powołanego wyżej reskryptu c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 10. stycznia 1907, L. 31521 polecono Przełożeństwom wszystkich sądów powiatowych i sądom kolegialnym, by bezzwłocznie zarządziły sporządzenie powyżej wymienionych tabel przeglądowych wedle podanych wyżej wskazówek i dołączonych formularzy i aby tabele te najdalej do 20 lutego b. r. przedłożyły przełożonemu Prezydyum trybunału pierwszej instancyi, zatrzymując dla siebie jedno wygotowanie tychże tabel. Gdy w których tego rodzaju wpisy nie przychodzą, mają o tem krótko donieść.

Prezydya trybunałów pierwszej instancyi mają przedłożone tabele dokładnie zbadać, o ile odpowiadają powyższym wskazówkom, zarządzić ewentualnie ich sprostowanie i następnie wraz z tabelami sądu kolegialnego przedłożyć je Prezydyum wyższego sądu krajowego we Lwowie do końca lutego 1907. a zarazem także poczynić ewentualnie swe uwagi, jakie uważają za wskazane ze względu zwłaszcza na rozmiar pracy i możność pokonania jej personalem dotychczasowym lub konieczną nieodzownie potrzebę jakiegoś pomnożenia sił.

(Okólnik Prezydyum c. k. wyższego Sądu krajowego we Lwowie z dnia 20 stycznia 1907. $\frac{\text{Praes. 1098}}{\text{19 R/7}}$)

Dnia 11. lutego 1907 w Towarzystwie prawniczem lwowskiem poseł dr. Małachowski, w obecności sędziów, adwokatów i reprezentantów przemysłu naftowego miał odczyt o ustawie naftowej, który podajemy w krótkiem streszczeniu, ze względu, iż przedmiot ten już niejednokrotnie w łamach naszego pisma poruszyliśmy.

Rząd d. 20. czerwca r. 1906 przedłożył parlamentowi nowelę do państwowej ustawy naftowej, która celem szybszego załatwienia została przekazaną komisyi ekonomicznej. Komisya d. 16. października tegoż roku zdała sprawozdanie parlamentowi, z motywami, które uznają konieczność zmian, gdyż dotychczasowe zabezpieczenia praw naftowych w księgach gruntowych nie są dostateczne i powodują brak kredytu w przemyśle naftowym Stan ten wymagał zmiany, gdyż przemysł naftowy dotychczas nie korzystał z ubezpieczenia praw naftowych w księgach naftowych. Do r. 1904 w Galicyi utworzono wszystkiego 95 pól naftowych, gdy w publicznych księgach gruntowych było przeszło 20.000 wpisów. Przyczyna tego głównie leży w tem, według zgodnej opinii Wydziału Kraj. i Rządu, że według §. 2. obowiązującej ustawy dla utworzenia pola naftowego potrzebnem było potwierdzenie starostwa górniczego, iż w danej miejscowości nafta występuje. Tymczasem przedsiębiorcy potrzebują już zabezpieczenia swych praw podczas stadyum poszukiwawczego i używano do tego zabezpieczenia w księgach gruntowych, naturalnie tylko na karcie ciężarów, co robiło prawa naftowe zależnemi od innych ciężarów gruntowych. Wpisanie praw naftowych na karcie własności, jako części składowej prawa własności, mogło tylko dać dostateczną gwarancyę zabezpieczającą prawa naftowe. Do tego potrzebnem było utworzenie z prawa wydobywania odrębnego przedmiotu majątkowego przez oddzielenie tego prawa od gruntu i przez utworzenie pola naftowego i wpisanie tego prawa do księgi naftowej. Piewszem więc zadaniem noweli państwowej było ułatwienie tworzenia pola naftowego przez postanowienie, że dla tego tworzenia wystarcza poświadczenie urzędu

górniczego, iż w danej miejscowości według stosunków geologicznych występowanie ropy jest prawdopodobnem. Ankieta zwołana przez Wydział Krajowy była zdania, że i to poświadczenie jest zbytecznem, lecz Rząd twierdził, iż bez tego poświadczenia można byłoby wszędzie tworzyć pole naftowe, co dałoby powód do niezdrowej spekulacyi i braku zaufania do ksiąg publicznych, do jakich należą księgi naftowe. Dalej ustawa nowa wprowadza przymus tworzenia pola naftowego, lecz tylko w tym wypadku, gdy właściciel prawo wydobywania odstępuje innemu przedsiębiorcy. Ważnem jest postanowienie nowej ustawy, że poszukiwanie minerałów żywicznych obejmuje także i gazy naftowe, co w dawnej ustawie nie było jasno określone. Prelegent wspomniał także o intabulacyi procentów brutto, jako ciężaru rzeczowego, co jest ważnem, specyalnie przy egzekucyi. Bardzo ważną nowość stanowi w nowej ustawie przeniesienie prawa wydobywania na przedsiębiorcę na czas kalendarzowo określony, albo pod warunkiem rozwiązalnym.

Prelegent uważa to za jedno z najważniejszych postanowień dla przemysłu naftowego, gdyż przez to przedsiębiorcy dla swoich kapitałów i instytucye kredytowe otrzymują zabezpieczenie wolne od obciążenia gruntu i niezależne od licytacyi gruntu. Dalej omawiał prelegent postanowienie w ustawie państwowej o ubezpieczeniu robotników, które na razie ogranicza się do ubezpieczenia w kasach chorych i do ubezpieczenia od wypadków, natomiast kasy brackie mogą być wprowadzone przez ministra rolnictwa tylko w porozumieniu z Wydziałem Krajowym, jeśli stosunki w przemyśle naftowym o tyle się zmienią, że wyrobi się stały stan robotniczy zatrudniony w tym przemyśle. Według nowej ustawy pole naftowe w stadyum poszukiwawczem uzyskuje znaczne prawa ekspropryacyi dla budowy kanałów, ścieżek, transmisyj, dróg i t. p.

Bardzo obszernie prelegent omawiał wywalczone już w komisyi parlamentarnej postanowienie §. 5 ustawy, na podstawie którego można łączyć pola naftowe dla otwarcia kopalni, od której ustawa krajowa będzie wymagała pewnego minimum obszaru; w ten sposób pole naftowe jako takie, może nie odpowiadać warunkom kopalni, lecz dla dopełnienia tych warunków może być połączone z innemi; jest to ważnem specyalnie dla terenów naftowych, składających się z parcel włościańskich, które często same kopalnie utworzyć by nie mogły, ale na nich może być otwarte pole naftowe.

W końcu prelegent obszernie omawiał postanowienia przejściowe w ustawie zawarte, aby wszelkie dotychczasowe wpisy do ksiąg gruntowych zostały przeniesione z urzędu do księgi naftowej. Tutaj wszakże powstała jedna bardzo uciążliwa dla przemysłu naftowego okoliczność z przeniesieniem do księgi naftowej praw naftowych, jako rzeczy nieruchomej, jako odrębnego przedmiotu majątkowego; ten odrębny nowo powstały przedmiot majątkowy staje się odpowiedzialnym za długi na gruncie ciążące i łatwo stałby się mogło, że wierzyciele od razu swoje pretensye przenieśliby na nowy ten przedmiot majątkowy, tamby je zabezpieczyli, jeśli zabezpieczenie na gruncie na dalszem miejscu nie przedstawiałoby dla nich wielkich szans; w ten sposób całe dobrodziejstwo nowej ustawy w niektórych wypadkach mogłoby się stać iluzorycznem, a nawet lepsze było położenie przy dawnej ustawie, gdy nawet w razie licytacyi gruntu przedsiębiorca mógł z ceny kupna otrzymać pewne odszkodowanie lub wejść w umowę z nowym nabywcą. Sprawa ta była omawianą i w Kole Polskiem i na konferencyi z przedstawicielami ministerstwa, wreszcie w komisyi ekonomicznej i uwzględniono tutaj obawy przemysłowców o tyle,

iż wprowadzono pojęcie odpowiedzialności pomocniczej „Subsidiarhaftung"; prawo naftowe wtedy może być tylko przez wierzycieli atakowane, jeśli wartość gruntu nie wystarczy na ich zaspokojenie; nie będą więc mogli wierzyciele przenosić swoich pretensyi odrazu na prawa naftowe.

W końcu odczytu prelegent poruszył kwestye, które będą przedmiotem krajowej ustawy naftowej i które omawiane były na ostatniej ankiecie rządowej.

W następny tydzień 19. lutego 1907 odbyła się w tem samem Towarzystwie prawniczem dyskusya nad odczytem posła Małachowskiego [1]). Dyskusya była nader ożywiona.

Adw. Dr. Allerhand

zaznaczył, że najaktualniejszem jest obecnie postanowienie §. 23. nowej ustawy naftowej, zawierające przepisy przejściowe.

Dotąd intabulowano prawo naftowe w ten sposób, że w jednych miejscowościach intabulowano w stanie biernym prawo dzierżawy, a w innych prawo służebności [2]). Wedle §. 2. nowej ustawy państwowej naftowej prawo wydobywania minerałów żywicznych nabyć można li tylko przez wpis do księgi naftowej. Intabulacya praw dzierżawnych w celu poszukiwania za ropą nie jest więc dopuszczalną, a przyjąć to należy nawet w tym wypadku, gdyby urząd górniczy nie wydał poświadczenia, że przypuszczać można istnienie minerałów żywicznych. W okolicach więc, gdzie ropa jeszcze się nie pokazała, gdzie jednak dotychczas intabulowano naftowe kontrakty, wpis ich będzie niemożliwym, obecnie bowiem intabulować można prawa naftowe tylko w księdze naftowej. Wedle ustawy naftowej jednak dawne prawa naftowe, jako prawa naftowe, jako dzierżawne lub służebności nabyte, mają być nadal jako prawa rzeczowe utrzymane.

W myśl przepisu §. 23. nowej ustawy naftowej mają być stare prawa naftowe przeniesione do księgi naftowej o tyle, o ile dla nich poprzednio wpis nastąpił. Nowa ustawa naftowa weszła w życie dnia 17. stycznia 1907, jednak przed dniem 17. stycznia 1907 pozawierano liczne kontrakty naftowe lub też wniesiono podania tabularne o wpis praw dzierżawnych i powstaje kwestya, jak postąpić z owymi kontraktami i podaniami. Otóż jeżeli podanie tabularne weszło do sądu przed dniem 17 stycznia 1907 należy je załatwić po wymienionym dniu tak, jak gdyby miało być załatwione przed wejściem w życie ustawy naftowej. Gdy zaś sądy zezwalały na wpis prawa dzierżawy w celu eksploatacyi ropy w stanie biernym realności, należy obecnie na podstawie kontraktu dzierżawy przed dniem 17. stycznia 1907 zawartego, załatwić podanie przed tym dniem wniesione w ten sposób, że się wpisuje prawo dzierżawy; w ten sposób będzie wpis uzyskany, a następnie zostanie prawo dzierżawy przeniesione do księgi naftowej jako prawo naftowe.

Iść jednak należy dalej. Gdyby nawet prośba tabularna nie weszła do sądu przed dniem 17. stycznia 1907, kontrakt dzierżawy jednak został sporządzony przed tymże dniem, należy na prośbę przedsiębiorcy, do księgi

---

[1]) Nafta, organ krajowego Towarzystwa naftowego. Rok XV. Zeszyt 4.
[2]) Ob. Reformę sądową rocznik 1905. str. 114.

naftowej wpisać prawo naftowe. Intencyą ustawodawcy było uznać wszelkie prawa przez przedsiębiorcę przed dniem 17. stycznia 1907 nabyte, jeżeli te prawa mogły być przed tym dniem wedle praktyki sądów jako prawa dzierżawy wpisane. Jeżeliby więc nawet w poszczególnym wypadku wpisu nie uzyskano, ale wpis ten był możliwy ze względu na istniejącą klauzulę tabularną, należy przyjąć, że otwarcie wykazu w księdze naftowej jest dopuszczalne. Nie można obecnie zająć stanowiska, że ustawa naftowa nie zna prawa dzierżawy, zaczem wpis na podstawie kontraktu, który je nadaje, jest niedopuszczalny. Ustawa nie zezwala na zawieranie kontraktów dzierżawy pro futuro, sankcyonuje je pro praeterito, a nawet nadaje im moc stworzenia prawa rzeczowego. Bez względu więc na to, czy przyjmiemy, że dawniejsza praktyka sądów zezwalająca na wpis kontraktów naftowych, jako dzierżawnych była słuszną czy nie, obecnie na wpis na ich podstawie, o ile przed wejściem w życie noweli naftowej sporządzone zostały, zezwolić należy. Zdanie przeciwne doprowadziłoby do tego. że nabywcę, który pospieszył się z wniesieniem prośby tabularnej, należy traktować lepiej od tego, który prośby o wpis jeszcze nie wniósł. Odnośnie do przepisu §. 23. nowej ustawy naftowej powstaje kwestya, co ma się stać z prawami dzierżawnemi, które były intabulowane w stanie biernym idealnych części realności.

Zdaniem mowcy prawo dzierżawy idealnej części nieruchomości jest możliwe. Inaczej jednak ma się rzecz z prawem naftowem. Z brzmienia §. 1. ustawy naftowej, który zezwala na odłączenie prawa wydobywania od oznaczonych części gruntu a i z natury rzeczy wypływa, że prawo naftowe może istnieć tylko odnośnie do całej nieruchomości lub jej fizycznej części. Wobec tego nie jest możliwym wpis prawa naftowego odnośnie do części idealnych. Rozporządzenie wykonawcze jeszcze nie ogłoszone ma też zawierać postanowienie, że prawa naftowe na idealnych częściach nie może być ustanowione [1]).

Prawo dzierżawne naftowe dawniej uzyskane i do księgi gruntowej wpisane nie może w tejże nadal pozostać i musi być do księgi naftowej przeniesione. To przyjąć należy i co do prawa na idealnej części uzyskanego, wobec czego istnieć będzie prawo naftowe na idealnej części, o ile przed dniem 17. stycznia 1907 uzyskane zostało.

W nieodpowiedni sposób nastąpiło w §. 23. rozwiązanie kwestyi przeniesienia procentów brutto intabulowanych w księdze gruntowej, do księgi naftowej.

Procenta brutto intabulowano dotychczas w stanie biernym prawa dzierżawy w ten sposób, że ustanowiono kaucyę dla zabezpieczenia obowiązku dzierżawcy oddawania ropy w naturze, wpisywano więc hipotekę kaucyjną. Nowa ustawa stanowi w §. 7. że procenta brutto mają być w przyszłości wpisane jako ciężar gruntowy. Dawne procenta brutto intabulowane w stanie biernym prawa dzierżawy mają być, wedle §. 23. przeniesione do księgi naftowej, jako hipoteka kaucyjna, a tylko wtedy mogą być wpisane jako ciężar gruntowy, gdy tak przedsiębiorca jak i wierzyciele intabulowani po kaucyi na to się zgodzą.

To unormowanie jest dla właścicieli bruttów krzywdzącem wtedy, gdy późniejszych wierzycieli nie ma, gdy więc ich ochrona nie jest potrzebną.

W interesie późniejszych wierzycieli nie należało zmienić bezpieczeństwa procentów brutto, należało im nadać bezpieczeństwo tylko do wy-

---

[1]) Ob. niżej.

sokości kaucyi, by w ten sposób w razie pozbycia prawa poszukiwania w drodze licytacyi odpadły procenta brutto, a tem samem cena kupna była większą. Gdy jednak późniejszych wierzycieli nie ma, nie powinno być zawisłem od przedsiębiorcy, czy procenta dawniej ustanowione mają być jako kaucya, czy jako ciężar gruntowy przeniesione. Przedsiębiorca nadał procenta brutto, dawniej nie można ich było intabulować inaczej, jak przez wpis kaucyi, obecnie ta trudność odpada, a gdy względy na innych uprawnionych brać nie potrzeba, należało dopuścić do wpisu ciężaru realnego bez względu na to, czy przedsiębiorca na to zezwala. Podnieść należy, że tem bardziej jest to wskazanem, gdyż kaucye są tylko pozorne i są minimalne i były ustanowione tylko dla umożliwienia wpisu.

Obecnie może przedsiębiorca sprzeciwić się przeniesieniu dawnych bruttów jako ciężar realny i może ustanowić później procenta brutto, które będą wpisane jako ciężar realny. Te późniejsze brutta nie ograniczone kaucyą będą więc uprzywilejowane wobec dawnych kaucyi ograniczonych.

Odnośnie do innych przepisów ustawy naftowej podnieść należy, co następuje: W myśl §. 2. nowej ustawy naftowej można nabyć prawo naftowe tylko przez wpis do księgi naftowej. Skarb państwa zawiera z reguły tylko kontrakty, w których nie zezwala na wpis, pod bnie czynią niektóre fundacye i niektóre osoby prywatne.

Rozchodzi się więc o to, czy obecnie, gdy kontrakt zostanie zawarty, w którym zezwala się na poszukiwanie ropy, ale w którym nie zezwala się na utworzenie pola naftowego, czy i jakie prawa nabywa przedsiębiorca z takiego kontraktu?

Z motywów projektu rządowego wynikałoby, że taki przedsiębiorca żadnych praw nie nabywa, motywa podnoszą, że nabycie bez wpisu jest bezskuteczne.

Zdaniem mowcy na tem stanowisku stać nie można. Jeżeli właścicielowi nie zezwolono na otwarcie osobnego wykazu w księdze naftowej, to nie nabywa on prawa rzeczowego, nabywa jednak prawo obligatoryjne.

Z tego wynika, że dopuszczalne będą kontrakty dozwalające poszukiwania za ropą, bez zezwolenia na otwarcie pola naftowego, co jednak będzie miało skutki li tylko między kontrahentami.

Z powodu, że wedle §. 2. ustawy naftowej wpis jest wymogiem nabycia prawa rzeczowego, bez wpisu zaś przedsiębiorca nabywa li tylko prawo obligatoryjne, mogą powstać kolizye doprowadzające do nieobliczalnych konsekwencyi. I tak gdy jednemu zezwala się na wiercenie bez udzielenia zezwolenia na wpis prawa do księgi naftowej, drugiemu zaś w czasie późniejszym udzieli się tego rodzaju zezwolenie, wówczas powstaje pytanie, komu należy przyznać pierwszeństwo. Kwestya staje się aktualniejszą wtedy, gdy pierwszy przedsiębiorca, który nie uzyskał zezwolenia na wpis, rozpoczął roboty wiertnicze, objął więc niejako posiadanie. Zdaniem mowcy winien mieć pierwszeństwo ten, który uzyskał wpis do księgi naftowej, ustawa stoi na stanowisku nabycia prawa przez wpis, zaczem nabycie przed uzyskaniem wpisu jest słabszem. Doprowadziło jednak do tego, że na korzyść tego, który działał w złej wierze i nabył prawa naftowe wiedząc o tem, że inny na podstawie poprzód zawartej umowy rozpoczął wiercenie, ustąpić będzie musiał przedsiębiorca w dobrej wierze. To rozwiązanie kwestyi między nabywcą tabularnym a fizycznym jest nietrafne; w literaturze prawniczej coraz silniej podnoszą się głosy, by nabywcę fizycznego chronić przed nabywcą tabularnym, który w chwili nabycia wiedział o zawartym poprzód kontrakcie obligatoryjnym.

Nabycie prawa naftowego przez wpis jest wedle ustawy koniecznem, przedsiębiorca winien dla osiągnięcia prawa rzeczowego postarać się o wpis. Ale iść należy dalej. Tak jak nabywcę ruchomości można po myśli ustawy z roku 1883 zniewolić do wniesienia prośby tabularnej, tak też można przynaglić i przedsiębiorcę naftowego do tego, by wniósł prośbę o wpis prawa naftowego. Ustawa zmierza do tego, by tylko wpis do księgi naftowej decydował o nabyciu prawa naftowego, intencyą jej jest więc, aby każde nabycie zostało w księdze naftowej uwidocznione. Z urzędu więc należy przestrzegać, aby wpisów do księgi naftowej dokonano, do tego można zmusić i pierwszego nabywcę, jak i tych, którzy później prawa nabyli.

W ustępie trzecim §. 2. jest mowa o gazach. Wedle przepisu ustawy gazami może rozporządzać przedsiębiorca. Dotychczas ta kwestya nie była nigdy wątpliwą, a powstawał jedynie spór co do tego, czy właściciel, który nadaje prawo poszukiwania za ropą i zastrzega sobie udział w dochodach, partycypuje także w gazach? Gazy przedstawiają wielką wartość, służą do opalania kopalń, a właściciele, którzy mają zastrzeżone prawo do procentów brutto, domagają się również przyznania im także procentu w gazach.

Zamiast tej kwestyi rozstrzygnięto inną, a mianowicie, czy przedsiębiorca ma prawo do gazów. Zdaniem mowcy z postanowienia ustawy wnosić należy, że gazy są dochodem, zatem i właściciel gruntu w gazach tych partycypuje.

Co do $^0/_0$ brutto, to intabulacya ich będzie w przyszłości możliwą tylko w stanie biernym pola naftowego. Jeżeli właściciel jest przedsiębiorcą, a trzeciemu nadaje prawo do procentów brutto, to te procenta mogą być przedmiotem wpisu tylko wtedy, gdy właściciel zechce otworzyć pole naftowe, co od jego woli jest zawisłem. Wbrew woli właściciela intabulacya nadanych przez niego procentów nie będzie możliwą, co jest nieodpowiedniem, właściciel procentów brutto nie może prosić o utworzenie pola naftowego, wpisanie prawa naftowego na rzecz właściciela i wpisanie procentów brutto jako ciężarów realnych. Ustawa nadaje wprawdzie właścicielowi procentów brutto prawo żądania wpisu na rzecz obciążonego, ale tylko w pewnym kierunku.

W §. 4. jest mowa o możliwości zamiany pola poszukiwawczego na pole wydobywcze, a prawo żądania zamiany, a więc i wpisu przysługuje i właścicielowi procentów brutto, jak i temu, kto nabył prawo rzeczowe. To prawo może wykonać właściciel brutta i wbrew woli przedsiębiorcy, dalszych praw przyznać mu nie można.

Ustawa naftowa stwarza pojęcie prawa powrotu (Heimfallsrecht). Jest to prawo właściciela gruntu, które mu zostaje zastrzeżone w umowie na wypadek rozwiązania umowy naftowej lub z gaśnięcia jej z powodu upływu czasu, w tym wypadku właściciel może prawem poszukiwania rozporządzać!

Wątpliwem jest, komu przypada prawo powrotu w razie, gdy po wpisie prawa wydobywania do księgi naftowej grunt został pozbyty, czy temu właścicielowi, który nadał prawo poszukiwania za ropą, czy też właścicielowi, który w chwili rozwiązania kontraktu jest właścicielem gruntu. Z ustawy wynikałoby, że to prawo przysługuje tylko temu właścicielowi, który jest właścicielem w chwili, gdy będzie mógł korzystać z tego prawa (Liegenschaftseigentum).

To rozwiązanie kwestyi jest słusznem, z ustaniem prawa poszukiwania, zostaje ono niejako częścią gruntu, przypaść więc winno właścicielowi. Zdanie przeciwne doprowadzi do tego, że po wielu latach spadko-

biercy osoby, która nadała prawo poszukiwania za ropą, będą mogli wystąpić z żądaniem oddania im terenu naftowego, co umożliwi spekulacyę.

Podobna kwestya powstaje w prawie propinacyjnem bukowińskiem, gdzie dla właścicieli prawa propinacyi zastrzeżono pewne korzyści na wypadek zgaśnięcia prawa propinacyi. Powstały pod tym względem dwa zdania, jedni przyjmują, że ten, kto był właścicielem w chwili wykupna prawa ma otrzymać odnośną kwotę, inni, że ten, który będzie właścicielem w chwili, kiedy prawo propinacyi ustaje, otrzyma zastrzeżone korzyści. Ostatnie zdanie jest słuszne i większość oświadczyła się za niem.

C. k. radca prok. Skarbu Dr. Horszowski.

Załuję, że nie byłem na poprzedniem posiedzeniu — będę się mimo to starał dorzucić kilka uwag o księgach naftowych i ich urządzeniu.

Wedle ustaw zasadniczych wydawanie przepisów o wewnętrznem urządzeniu ksiąg gruntowych należy do kompetencyi Sejmów. Ustawa hipoteczna z r. 1871. zawiera tylko przepisy, jakie prawa należą do ksiąg gruntowych Ustawa krajowa z r. 1874. zawiera szczegółowe przepisy o wewnętrznem urządzeniu ksiąg gruntowych i tam są przepisy o kartach A. B. C.

Na ankiecie krajowej subkomitet wypracował dokładny zarys wewnętrznego urządzenia ksiąg naftowych — projekt ten obejmował reformę ustawy krajowej i państwowej. Państwowa ustawa naftowa, która weszła w życie 17|I 1907 nie mogła objąć i nie objęła też przepisów o wewnętrznem urządzeniu ksiąg naftowych, podała tylko ogólnikowo, jakie prawa należy wpisywać do księgi naftowej. Przepisy o wewnętrznem urządzeniu ksiąg naftowych ma zawierać ministeryalne rozporządzenie wykonawcze jakkolwiek w ustawie nie upoważniono władzy rządowej do wydania tych przepisów w drodze rozporządzenia.

Projektowane przepisy odstępują od formy dotychczasowej ksiąg naftowych o tyle, że już nie ma kart trzech, ale są 4. karty: A, B, C, D., która to ostatnia obejmywać ma prawa powrotu.

Rozporządzenie wykonawcze z dnia 15 Czerwca 1885 Nr. 36 Dz. ust. kraj z r. 1886 wydane do ustaw naftowych z r. 1884 zawierało również postanowienia, jak owa ksiega naftowa ma wyglądać, z jakich kart się składa (o karcie D nie było mowy) i co jest przedmiotem każdej karty.

Że wówczas nie podnoszono opozycyi przeciw rozporządzeniu ministeryalnemu, łatwo wytłumaczyć. Ustawa naftowa z r. 1884. była naówczas wielką zdobyczą dla kraju i ze względów politycznych nie podnoszono żadnych zarzutów przeciwko temu, że wbrew ustawie zasadniczej wydano przepisy o urządzeniu ksiąg naftowych we formie rozporządzenia ministeryalnego. Obecnie ustawa krajowa naftowa jeszcze nie jest wydaną i obecnie jest chwila, w której można owe przepisy zawarte w ministeryalnem rozporządzeniu wykonawczem dotychczas już (Przyp. Red.) ogłoszonem wcielić do ustawy krajowej.

Z przepisów tych zasługują tu na uwzględnienie postanowienia o karcie A, gdyż zawierają bardzo ważne normy pod niejednym względem uzupełniające samą ustawę, a jako takie wymienia rozporządzenie przykła-

dowo budowle pomocnicze, budynki na powierzchni itd. Karta A, dzieli się na dwie części, w pierwszej części przychodzi nazwa pola, a następnie przychodzą przynależności (Zubehör). Druga część karty A. przeznaczoną jest na służebności górnicze (Bergbau — Dienstbarkeiten). Omawiając pierwszą część karty A, należy przedewszystkiem odpowiedzieć na pytanie co to jest przynależność pól naftowych? Dawna ustawa naftowa nie zawierała przepisu o przynależności, tylko przez powołanie przepisów ustawy górniczej o licytacyi pól opuszczonych i zamkniętych należało uważać za przynależność pola naftowego te same przedmioty, które są przynależnością pola gorniczego A co jest przynależnością pola górniczego (naftowego)? Jest to zupełnie coś innego, jak przynależność nieruchomości wedle ustawy cywilnej.

Według ustawy górniczej mamy dwojakiego rodzaju przynależności i tak najpierw części składowe t. j. budynki na powierzchni istniejące i przynależności sensu stricto to jest maszyny, zwierzęta itp., wszystkie minerały znajdujące się na kopalni a nie znachodzące się jeszcze w stanie zdatnym do sprzedaży, a więc cały surowiec. Zachodzi tu więc ważna różnica pomiędzy ustawą cywilną a górniczą, bo wedle ustawy cywilnej płody i zboże o tyle są przynależnością, o ile należą do zwyczajnego użytku gospodarczego; wedle ustawy górniczej fundus instructus stanowi to wszystko, co znajduje się na kopalni, na to wszystko nie może być prowadzoną odrębna egzekucya.

Wobec tego wpisywać się będzie do pierwszej części karty A, obok nazwy pola naftowego tylko te przedmioty, które uważa się według ustawy górniczej jako części składowe danej kopalni, nie zaś jako przynależność kopalni sensu stricto, boć trudno przecież wpisywać do księgi naftowej wszystkie maszyny, sprzęta, narzędzia, konie itd. Częściami zaś składowemi są tylko budynki napowierzchne, warsztaty i inne urządzenia trwałe służące do wykonania nadanego prawa, jednem słowem budowle wszelkiego rodzaju. Do tej też części karty A należyć powinny służebności gruntowe przysługujące albo w drodze umowy, albo w drodze wywłaszczenia, polu naftowemu jako panującemu; gdyż w drugiej części karty A mają być wpisywane tylko służebności górnicze (Bergbau „Bergbau Dienstbarkeiten") I o służebnościach górniczych ustawa naftowa nie wspomina nominatim, nazwa ta przychodzi dopiero w rozporządzeniu wykonawczem.

Służebnością górniczą Bergbau — Dienstbarkeit jest to prawo służebności na kopalni obcej w granicach terytoryalnych nadanego uprawnienia górniczego Różnica między służebnością zwyczajną a cywilną jest ta, że zwyczajną służebnością jest prawo używania gruntu obcego a służebnością górniczą jest służebność używania obcej kopalni. O tem wszystkiem nie ma wcale wzmianki w ustawie naftowej — ale jest w niej jeden przepis, który postanawia, że właściciel prawa naftowego ma prawo w drodze expropriacyi żądać, ażeby mu właściciel pola naftowego zezwolił na urządzenie budowli pomocniczych na obcym gruncie. Z tego wynika, że karta A. księgi naftowej obejmuje to, czego zwykle karta A naszej księgi gruntowej nie obejmuje, mianowicie obejmuje służebności zwyczajne (to co u nas notuje się na karcie A i C) i służebności górnicze. Różnica ta ma nietylko teoretyczne, ale także praktyczne znaczenie; bo w razie licytacyi gruntu służebnego (względnie pola naftowego służebnego) wszystkie służebności górnicze bez względu na stopień hipoteczny pozostają przy hipotece, ze służebności zaś zwyczajnych pozostają tylko te przy hipotece, które poprzedzają egzekwowaną wierzytelność. Wszystkie

te zamierzone przepisy jakkolwiek suplują istniejącą państwową ustawę naftową, ale w kazdym razie dadzą się na niej oprzeć tak, że będzie można je pomieścić w nowej ustawie krajowej. Bezwarunkowo jednak w drodze rozporządzenia wykonawczego przepisy te wydane być nie powinne, one należą do ustawy krajowej, która powinna zawierać dział przepisów o wewnętrznem urządzeniu ksiąg naftowych.

Dr. Stefan Bartoszewicz.

Przedewszystkiem pozwalam sobie podziękować E J. Panu Prezydentowi Drowi Tchorznickiemu za zaproszenie na dzisiejsze posiedzenie reprezentantów przemysłu naftowego — a zarazem korzystam z tej sposobności, aby wyrazić również podziękowanie Wp. Drowi Małachowskiemu za pracę około doprowadzenia do skutku ustawy naftowej regulującej prawne stosunki największego przemysłu w kraju, przemysłu naftowego. Co do samej ustawy, to oznacza ona bezwarunkowo bardzo wielki postęp, gdyż uwzględnia więcej niż dawna ustawa z r 1884. interesa przedsiębiorców naftowych.

Zmiana ustawy naftowej napotykała jak Panom wiadomo na bardzo wielkie trudności — a trudność ta polegała na tem, że przemysł naftowy oficyalnie należy do górniotwa, ale produkt tego przemysłu, olej skalny, należy do nielicznej kategoryi minerałów niezastrzeżonych, dlatego też ustawa naftowa nie może się oprzeć na powszechnej ustawie górniczej, lecz musi być inaczej skonstruowaną, bo ten minerał stanowi przynależność gruntu. Stąd to powstały sprzeczności w ustawie, które przy zmianie ustawy potrzeba było łagodzić. Jako charakterystyczny przykład przytoczę przepis dawnej krajowej ustawy o wykreśleniu pola naftowego, obecnie w nowej ustawie naftowej to wykreślenie musi być ograniczone, bo n. p. właściciel ceduje pole naftowe na lat 50; przedsiębiorca, któremu właściciel cedował to prawo, ceduje znowu to prawo innemu podprzedsiębiorcy na lat 25; projekt ustawy orzeka, że w razie zaniedbania tego pola naftowego, zaniedbania kopania, można pole naftowe wykreślić, uważać za wygasłe — ale jak można wykreślać pole naftowe całkowicie, skoro pierwotny właściciel pola naftowego nic nie zawinił.

Dotyczący §. został odpowiednio zmienionym w projekcie rządowym, który dziś nadszedł do c. k. Namiestnictwa i ma być wniesionym do Sejmu. Podobne sprzeczności mogą jeszcze powstawać i będą zależne od roztrzygnięć sądowych w każdym poszczególnym wypadku — sądy jednak winny pamiętać o tem, że przedsiębiorca naftowy jest twórcą przemysłu i ogólnego bogactwa kraju i winien być z tego choćby tytułu brany w obronę.

Jeszcze wspomnąć mi wypada o projekcie ustawy krajowej; sprawozdawca Dr. Małachowski wspomniał w swoim odczycie o tych momentach, które będą podniesione w ustawie krajowej; za najważniejszą rzecz uważa utworzenie minimum przestrzeni kopalnianej; rządowy projekt do ustawy krajowej określa to minimum na 12.000 m^2 i ustawowo oznacza, że szyb nie może być założony w oddaleniu mniejszem niż 30 m. od granicy sąsiada. tz. że teren naftowy winień mieć w miejscu założenia szybu conajmniej szerokości 60 m., ale projekt rządowy do ustawy krajowej nie zawiera wcale okresu przejściowego dla kopalń i terenów już istniejących

jakkolwiek ustawa mówi, że na dawnych terenach, jeżeli właściciel kopalni zgłosi do władzy górniczej ruch kopalni i władza przyjmie to do zatwierdzającej wiadomości, to po wejściu nowej ustawy w życie można będzie szyb założyć według dawnej ustawy.

W Borysławiu jest bardzo wiele transakcyi co do terenów mniejszych i wątpić należy, czy władza górnicza zdąży w tym krótkim czasie wszystkie te zgłoszenia otwarcia kopalni przyjąć do wiadomości i czy nie znajdzie powodu do ich nieprzyjęcia a wtedy wszystkie terena węższe staną się bezwartościowemi. Należy więc starać się o to, aby w nowej ustawie krajowej wyraźnie był oznaczony pewien okres przejściowy dla terenów dawniej nabytych. Okres ten powinie być dość długi i może nie być stosowany do terenów zupełnie nowych.

Ludwik Gawroński,

urzędownie autoryzowany inżynier i przedsiębiorca naftowy.

Nieco spóźniłem się na dzisiejszy odczyt, ale poprzedni mowcy dotykali wielu kwestyi ważnych ze stanowiska teoryi a chciałbym kilka kwestyi poruszyć ze stanowiska prąktycznego.

Od lat kilkunastu jestem zajęty przy przemyśle naftowym a od 10 lat znawcą sądowym dla tej gałęzi przemysłu krajowego i mogę stwierdzić, że setki kontraktów naftowych przesunęło się przez moje ręce — kontraktów pochodzących z kancelaryi adwokatów tak lwowskich jak n. p. p. Dra Löwensteina i adw. Dra Małachowskiego i z kancelaryi adwokatów prowincyonalnych.

Wiele kwestyi wątpliwych z dawnej ustawy musiałem w nich wyjaśniać. W nowej ustawie naftowej państwowej znajdujemy wiele takich rzeczy, które nas ze stanowiska praktycznego rzecz oceniających odrazu w oczy uderzają i że tak powiem w ściski ujęły tak, że jakkolwiek w zasadzie jest ta ustawa bardzo dobrą i nie ma dwóch zdań, któreby nie uznawały w niej postępu, doznajemy pewnych dotkliwości tej ustawy z tego powodu, że nie zawiera żadnego terminu przejściowego, zezwalającego na uregulowanie spraw dawnych. Na własnej skórze tego doświadczyłem. W zeszłym tygodniu nie mogłem wejść do tabuli z dwoma kontraktami naftowymi, które były zawarte 31 grudnia 1906 i to wedle ustaw wówczas obowiązujących, jednak zgłoszone były do tabuli 18 czy 19. stycznia 1907. tak, ze zawisłem z niemi w powietrzu. Oprócz mnie bardzo wielu innych znalazło się w tem samem położeniu. W skutek gwałtownego wprowadzenia tej ustawy w życie kilkakroć tysięcy wisi w powietrzu. Całkiem pozytywnie wiem, że wytoczono sędziom kilka procesów syndykackich z tego li tytułu, że odmówili wpisu tego rodzaju kontraktów i że nie uwidoczniono w tabuli plumbatury.

Odczuwszy to, w tej chwili porozumiało się grono producentów naftowych i adwokatów drohobyckich, od szeregu lat temi sprawami się zajmujących i zwróciliśmy się do Towarzystwa naftowego z prośbą, by ono udało się do JE. Dra Tchorznickiego i Dra Małachowskiego w tym celu, by w drodze telegraficznej zaprosili na dzisiejsze posiedzenie naczelnika sądu powiatowego Radcę Pileckiego

któryby dał wyjaśnienie ze stanowiska jurydycznego i praktycznego. Wdzięczni jesteśmy za uczynienie zadość temu naszemu życzeniu, ale nadto prosimy, ażeby do dalszej dyskusyi nad tą sprawą zaproszono oprócz Radcy P. Pileckiego jeszcze jednego sędziego tabularnego drohobyckiego i dwóch adwokatów drohobyckich.

Z kwestyi praktycznych nasunęły mi się następujące: Właściciel gruntu który de facto nie jest obowiązanym do tworzenia pola naftowego, jest przecież uprawnionym dysponować swoją własnością, może ustanowić dokumentem ciężary n. p. brutto procenta na swoim gruncie. Sąd drohobycki odmówił intabulacyi procentów brutto, mimo, że wyszły od właściciela gruntu, powołując się na drugi ustęp §. 1 i § 7. nowej ustawy naftowej mianowicie, że jest to ciężar realny, który ma być wpisany do księgi naftowej. Jurydycznie może słuszne zapatrywanie, ale słuszność musimy przyznać także w tym kierunku, że z jednej strony właściciel został ograniczonym w swojem prawie rozporządzenia swą własnością – z drugiej zaś nabywca zawierał umowę według wówczas obowiązującej ustawy, a więc wszelkie nabyte w ten sposób prawa winien mieć podług tejże zabezpieczone. (Dok. nast.)

Od Redakcyi.

Na naszą odezwę, zamieszczoną w okazowym numerze „Reformy sądowej“, przystąpili w dalszym ciągu jako stali współpracownicy „Reformy sądowej“ pp.: Józef Jabłoński, c. k. adjunkt sądowy w Kałuszu, Dr. Zygmunt Wusatowicz, c. k. adjunkt sądowy w Radłowie, Stanisław Koniuszewski, c. k. auskultant sądowy w Krakowie, Roman Lewicki, c. k. radca sądowy we Lwowie, Jan Franke, c. k. adjunkt sądowy we Lwowie, Władysław Sokołowski, c. k. adjunkt sądowy w Niżankowicach, Dr. Włodzimierz Sokalski, c. k. adjunkt sądowy przy Najwyższym Trybunale sprawiedliwości w Wiedniu, Tadeusz Wnuczek Łobaczewski, c. k. sekretarz sądowy w Krakowie, Dr. Celestyn Jan Fried, emer. radca sądowy i adwokat krajowy w Brzeżanach, Józef Dawidson, c. k. kancelista sądowy w Żabnie, Dr. Roman Cisło, adjunkt sądowy w Zatorze, Dr. Marek Parnass, adwokat krajowy w Tarnopolu, Michał Olimp Prystasz, c. k. auskultant sądowy we Lwowie, Izydor Gibas, c. k. adjunkt sądowy w Limanowej, Edward Gruber, c. k. adjunkt sądowy w Buczaczu, Dr. Gustaw Pisek, adwokat krajowy w Mościskach, Michał Piotr Piurko, c. k. sędzia powiatowy w Niemirowie, Stefan Tyczyński, kand. adw. we Lwowie, Düll Gustaw, c. k. adjunkt sądowy w Łopatynie, Dr. Antoni Kozubski, c. k. adjunkt sądowy w Tarnobrzegu, Jan Antoni Zgórniak, c. k. adjunkt sądowy w Tarnobrzegu, Wincenty Łobos, radca sądowy w Tarnobrzegu, Dr. Tałasiewicz Zygmunt, c. k. sędzia powiatowy w Krościenku, Hankiewicz Stanisław Edward, c. k. adjunkt sądowy w Dobromilu, Stanisław Orski, c. k. sekretarz sądowy i Władysław Augustynowicz, c. k. adjunkt sądowy, obaj w Buczaczu, Grzędzielski Władysław, c. k. sędzia powiat. w Mościskach i Janiszewski Adolf, c. k. radca sądowy w Komarnie.

Redakcya „Reformy sądowej“ wzmocniła tym sposobem swój dotychczasowy skład o 35 nowych współpracowników. Ponieważ materyał do ogłaszania w „Reformie sądowej“ jest bardzo obszerny, a nadto dalsze zgłoszenia się pp. współpracowników wpływają, przeto jeszcze w tej chwili nie możemy

przystąpić do rozdziału pracy — uczynimy to po otrzymaniu wszystkich odpowiedzi na naszą odezwę, wystosowaną w sprawie przystąpienia sędziów do związku sędziowskiego.

Wzmocnienie Redakcyi nowemi siłami da podstawę do znakomitego wydawnictwa „Reformy sądowej", jako przyszłego organu krajowego związku sędziowskiego. Prawdopodobnie pozostanie tytuł pisma ten sam: „Reforma sądowa", gdyż wszystkie postulaty stanu sędziowskiego mają na celu reformę istniejących stosunków w sądownictwie. Wiedeński związek sędziowski również we wszystkich swych odezwach wspomina tylko o reformach w istniejących stosunkach.

Statut krajowego związku sędziowskiego i kół sędziowskich oddany już do druku — po wydrukowaniu będzie ogłoszony w najbliższym numerze „Reformy sądowej", w którym będzie także zaproszenie na ogólny krajowy wiec sędziowski. Od wszystkich P. T. Prezydyów sądowych oczekujemy jak najrychlejszej odpowiedzi na naszą ostatnią osobno wysłaną odezwę.

Od radcy sądowego p. Mieczysława Rossowskiego otrzymaliśmy pismo następującej treści:

Szanowna Redakcyo!

W odpowiedzi na odezwę wystosowaną do radców sądowych w Nr. 1 „Reformy sądowej" z r. b. mam zaszczyt oświadczyć, co następuje:

Solidaryzuję się w zupełności z petycyą radców okręgu apelacyjnego szląsko-morawskiego i uważam za potrzebne wysłanie deputacyi do J. E. p. Ministra sprawiedliwości imieniem radców okręgów apelacyjnych wschodnio i zachodnio-galicyjskiego. W tym celu byłoby pożądanem, by Szanowna Redakcya zainicyonowała zwołanie wiecu radców sądowych do Lwowa i to jak najrychlej. Wiec ten możnaby połączyć z wiecem wszystkich sędziów galicyjskich celem zawiązania związku sędziowskiego, który uznaję za konieczny. Wiec powinienby rozważyć i postanowić, czy nie byłoby korzystnem przyłączyć się do stowarzyszenia „Vereinigung oesterreichischer Richter" w Wiedniu.

Wydawnictwo „Reformy sądowej" powinnoby otworzyć w łamach tego czasopisma osobny dział, przeznaczony dla spraw stanu sędziowskiego i obrony jego moralnych i materyalnych interesow.) W ogóle jest nieodzownem obudzić ruch w łonie reprezentantów zawodu sędziowskiego, który dotychczas niestety pogrążony jest na tym punkcie w zatrważającej apatyi.

Łączę wyrazy rzetelnego szacunku

Mieczysław Rossowski
radca sądu kraj. i nacz. w Szczercu

Dnia 27. kwietnia 1907.

Od p. Franciszka Sypowskiego, c. k. radcy sądowego w Andrychowie, otrzymaliśmy pismo tej treści:

Łączę imieniem własnem i tutejszych sędziów najgorętsze życzenia pomyślności dla podjętej akcyi słusznej i z całym naciskiem na uwagę zasługującej, a odnoszącej się do organizacyi związku sędziowskiego.

*) Już taki dział otworzyliśmy. (Przyp. Red.).

Z drukarni „Pospiesznej" ul. Sykstuska l. 14 pod zarządem A. J. Kojata.